

เศรษฐกิจพอเพียง... แนวทางในการพัฒนาอย่างยั่งยืน

W

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตและการปฏิบัติตนของคนในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน ไปจนถึงสังคม เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจให้ทันต่อโลกในยุคโลกาภิวัตน์ ในขณะเดียวกัน ต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนให้มีความซื่อสัตย์ สุจริต และดำเนินชีวิตด้วยความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ อันนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน เช่นเดียวกับท่าน มหาตมา คานธี มหาบุรุษซึ่งเป็นที่รู้จัก

ของโลกในความเป็นผู้นำแห่งสันติวิธี หรือที่เรียกว่า “สัตยาเคราะห์” (Satyagraha) ด้วยความตั้งใจของท่าน ที่อยากให้เศรษฐกิจของประเทศอินเดียเติบโตไปพร้อมกับคุณค่าทางวัฒนธรรม โดยที่ทุกคนต้องไม่เห็นแก่ตัว ไม่มุ่งแสวงหาผลประโยชน์ในด้านวัตถุเป็นหลัก และประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศที่อยู่ในชนบทต้องไม่ถูกทอดทิ้ง

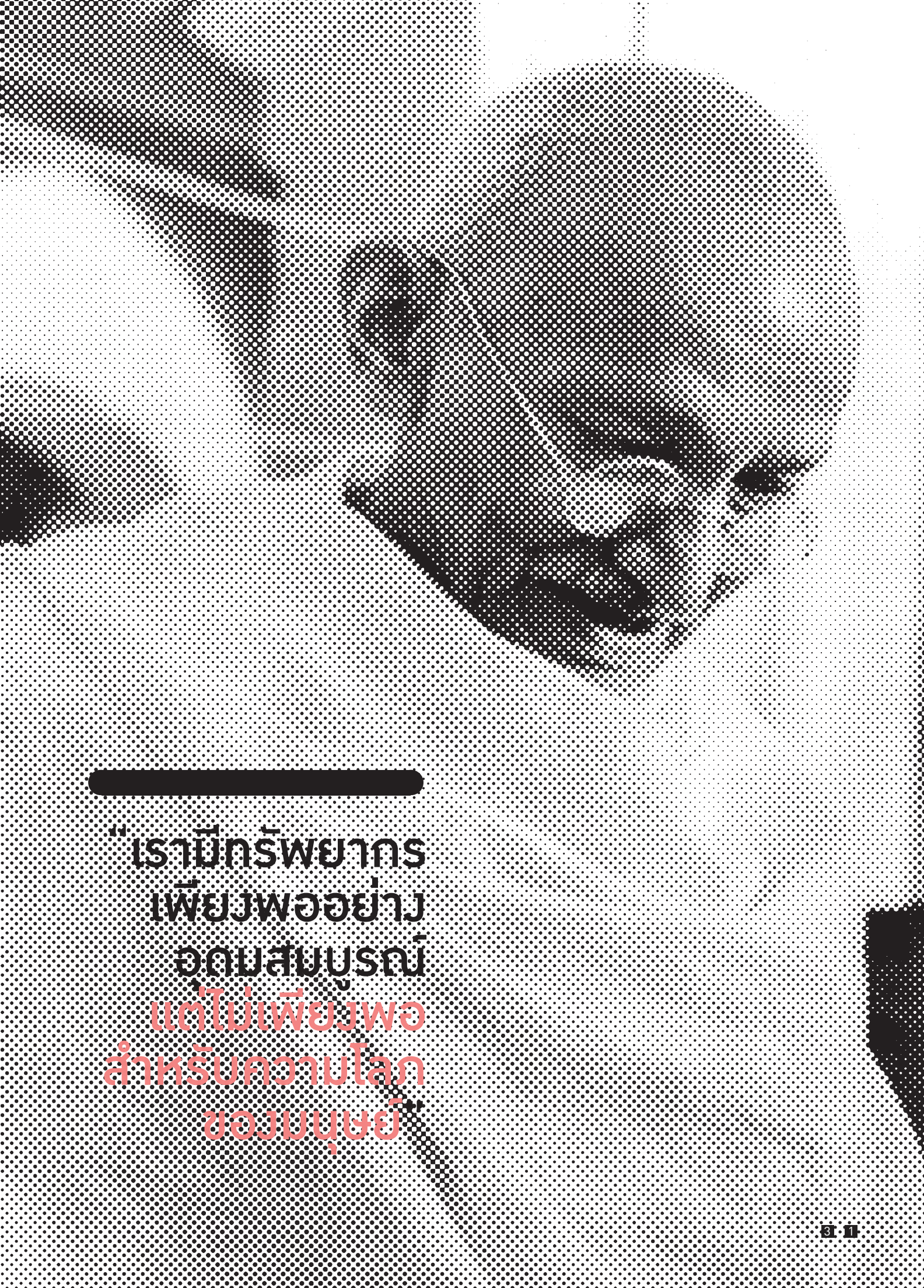

เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิม-พระชนมพรรษา 80 พรรษา ของพระบาท-สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในปี พ.ศ. 2550 และในโอกาสครบ 60 ปี แห่งการออกสัญกรรมของท่านมหาตมา คานธี ในปี พ.ศ. 2551 สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล ร่วมกับสถานทูตอินเดียประจำประเทศไทย ได้จัดสัมมนาพิเศษในเรื่อง “แนวพระราชดำริปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงกับแนวคิดการพึ่งพาตนเองของมหาตมา คานธี” เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ ที่ผ่านมา ณ ห้องประชุมเนกประสงค์ ชั้น 2 อาคารภาษาและวัฒนธรรมสยามบรมราชกุมารี สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา

วิทยากรท่านแรกคือ รศ. ดร.เสรี พงศ์พิศ ผู้อำนวยการสถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ประธานมูลนิธิหมู่บ้าน และผู้อำนวยการโครงการมหาวิทยาลัยชีวิตได้กล่าวว่า แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และแนวคิดในการดำเนินชีวิตของท่านมหาตมา คานธีนั้นมีความคล้ายคลึงกัน สามารถนำมาเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตโดยอาศัยการเรียนรู้ และการพึ่งพาตนเองเป็นหลัก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อปี พ.ศ. 2517 ว่าการพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐานนั้นคือความพอมีพอกินของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้น

เมื่อพื้นฐานมั่นคงแล้วจึงค่อยเสริมสร้างความเจริญและฐานะเศรษฐกิจของประเทศต่อไป “ถ้าโลกจะอยู่รอด เราจำเป็นต้องเปลี่ยนจนถึงฐานราก ชุมชนก็คือฐานราก ถ้าชุมชนไม่เข้มแข็ง ประเทศชาติก็ไม่มีทางที่จะมั่นคงได้”

เช่นเดียวกับคำพูดของท่านมหาตมา คานธี ว่า “เรามีทรัพยากรเพียงพออย่างอุดมสมบูรณ์ แต่ไม่เพียงพอสำหรับความโลภของมนุษย์” เพราะฉะนั้นเราจำเป็นต้องปรับกระบวนทัศน์ หรือปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตของตัวเองเสียใหม่ ต้องรู้จักจัดระเบียบชีวิตของตัวเองให้เป็นวิถีชีวิตที่ดี โดยการเลิก ลด ทดแทน และสร้างความสมดุลให้ชีวิต ต้องคิดเสมอว่าวันนี้เราอยู่เพื่ออะไร กินเพื่ออะไร จริงๆ แล้วเรากินเพื่ออยู่หรืออยู่เพื่อกิน

“เรามีทรัพยากร
เพียงพออย่าง
อุดมสมบูรณ์
แต่ไม่เพียงพอ
สำหรับความโลภ
ของมนุษย์”

ดร.เสรีได้กล่าวไว้ว่า เงื่อนไขสำคัญที่จะทำให้เศรษฐกิจพอเพียงเกิดขึ้นได้นั้นประกอบด้วย 3 อย่าง คือ การใช้ปัญญา มีหลักการและมีเหตุผล ภายใต้พื้นฐานของความรู้และศีลธรรม นอกจากนี้ ต้องมีความกล้าหาญไม่ตามกระแสที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และสุดท้าย คือ ต้องมีความเพียร ความมุ่งมั่นในการประกอบอาชีพและทำงานอย่างเต็มความสามารถที่สำคัญสังคมต้องคำนึงถึงความสุขของประชาชน หรือ GDH (Gross Domestic Happiness) มากกว่าผลประโยชน์ทางวัตถุ หรือ GDP (Gross Domestic Product) ซึ่งถ้าทุกคนปฏิบัติได้ ก็จะนำไปสู่ความสงบสุขในสังคม และทำให้ประเทศเติบโตได้อย่างยั่งยืน “เศรษฐกิจพอเพียงทำให้คนกลับไปสู่การพึ่งพาอาศัยกัน การจะมีชีวิตให้อยู่รอดบนโลกในยุคโลกาภิวัตน์ได้นั้น

ถ้าเราไม่กลับไปหารากเหง้า กลับไปหาต้นกำเนิด หากหลักคิดหลักธรรม กลับไปสู่ภูมิปัญญาและธรรมชาติที่เป็นขั้นพื้นฐานของเรา เราก็จะไม่สามารถที่จะอยู่รอดได้” นอกจากนี้ ยังมีเกร็ดในเรื่องราวเศรษฐกิจพอเพียงจากหลายท่าน อาทิ **ภิกษุณีฉัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์** นักวิชาการสาขาปรัชญาศาสนา ภาควิชาคณะศิลป-ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้เปรียบเทียบว่าเศรษฐกิจก็เหมือนกับการให้หรือการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นการให้ที่ยึดมั่นจากฐานของหลักศีลธรรม คือ การให้ที่ก่อให้เกิดความเสมอภาคต่อกัน คุณค่าในการดำเนินชีวิตควรที่จะอยู่บนพื้นฐานของคุณธรรม และต้องเป็นคุณค่าที่ส่งเสริมและสนับสนุนสังคม ทำให้เกิดการเกื้อกูลซึ่งกันและกัน รวมไปถึงการดูแลสิ่งแวดล้อมที่เราอยู่อาศัย และรักษา

ธรรมชาติให้ยั่งยืน “คำว่าพอเพียงไม่สามารถที่จะเป็นจริงได้ถ้าเราไม่รู้จักตัวเอง นั่นคือการกลับไปสู่รากฐานของพุทธศาสนา หลักคุณธรรมและศีลธรรม ถ้าเราเข้าใจในเรื่องเหล่านี้ เราก็สามารถที่จะนำมาใช้ในหลักเศรษฐกิจพอเพียงได้เป็นอย่างดี และจะทำให้เกิดความสมดุลได้ในสังคม”

ในเวลานี้โลกของเรากำลังดำเนินไปอย่างวุ่นวาย อันเกิดจากความโลภ การเอารัดเอาเปรียบ และการแก่งแย่งต่อกัน ซึ่งเชื่อมโยงไปถึงการทำลายธรรมชาติและสภาพแวดล้อมจนทำให้เกิดความไม่สมดุลหลักเศรษฐกิจพอเพียงไม่ได้เป็นเพียงทางรอดของคนไทยเท่านั้น หากแต่เป็นหลักของคนทั้งโลก ให้รู้จักสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ตัวเอง กลับไปสู่ความเรียบง่ายและรู้จักพอเพียงเท่านั้นก็จะช่วยให้โลกของเราสงบสุขขึ้นได้อย่างยั่งยืน

Sufficiency economy...

a guideline for sustainable development

His Majesty the King has graciously given his philosophy of sufficiency economy as an important and useful guideline to all people at all levels, starting from members of family and community to society, so they can use this philosophy to develop economy in the globalized era. Meanwhile, it is also necessary to nurture all Thais to be well aware of morality and integrity and live their life with perseverance, wisdom, and conscience which can lead to a sustainable development. **Mahatma Gandhi**, the world's great man who initiated a concept of peaceful means or Satyagraha, had been determined to develop Indian economy to grow together with cultural values in which all people are not selfish and not engrossed in materialism. Most significantly, a majority of people who live in rural areas must not be neglected.

To celebrate His Majesty the King's 80th anniversary in 2007 and to mark the 60th anniversary of Mahatma Gandhi's death in 2008, Mahidol University's Institute of Language and Culture for Rural Development in conjunction with the Indian Embassy to Thailand had organized a special seminar on **"His Majesty the King's Philosophy of Sufficiency Economy and Mahatma Gandhi's Concept of Self-reliance"** on February 4, 2008 at the Sirindhorn Culture and Language Building's Multi-purpose Auditorium, 2nd floor, Mahidol University's Institute of Language and Culture for Rural Development, Salaya campus.

The first lecturer is **Assoc. Prof. Dr. Seri Pongpit**, director of Community Enterprise Promotion Institute, chairman of Village Foundation, and director of Life University Project. He said that His Majesty the King's philosophy of sufficiency economy and Gandhi's way of life share several similarities which can be used as a guiding principle in life since it mainly focuses on the learning process and self-reliant idea.

His Majesty the King addressed his philosophy of sufficiency economy to Kasetsart University's students in 1974 with the main essence that the national

development must start with the building up of a solid foundation which refers to an initial well-being of a majority of people. When a foundation is strong enough the country's economic growth will be then strengthened.

"The world will be survived but we need to change things down to the foundation. Community is the country's foundation. When it is secure the country will be stable."

Gandhi once said that *"We have sufficient and abundant resources but they have never been enough for human greed."* So it is mandatory for us to change our attitudes and thinking processes. We need to reorganize our life to be a good one by stopping, reducing, replacing, and maintaining a good balance for life. We have to bear in mind all the time that what we live and eat for in each day. In fact, we eat to live or we live to eat.

"SUFFICIENCY ECONOMY BRINGS WE ALL BACK TO THE OLD WAY OF LIFE WHEN WE SHARE AND CARE WITH EACH ANOTHER. IF WE WANT TO SURVIVE IN THE GLOBALIZED WORLD WE HAVE TO GO BACK TO OUR ROOT, ORIGIN, MORALITY, WISDOM, AND NATURE WHICH SERVE AS OUR FOUNDATION."

Dr. Seri noted that three significant conditions contributing to the stability of sufficiency economy include wisdom, principle, and reasonability within a framework of knowledge and morality. Besides, we must be brave enough not to follow a fluctuated mainstream trend. Lastly, we have to be laborious and unwavering to make a living and do our work to the fullest. More significantly, society has to pay more attention to people's happiness or GDH (Gross Domestic Happiness)

rather than material benefits or GDP (Gross Domestic Product). If we all can follow these principles it can lead to social peace and happiness and the nation's sustainable growth.

"Sufficiency economy brings we all back to the old way of life when we share and care with each another. If we want to survive in the globalized world we have to go back to our root, origin, morality, wisdom, and nature which serve as our foundation."

Additionally, there was also a talk on sufficiency economy from several lecturers including **Bhikkhuni Chatsumarn Kabilsingh**, a scholar in religious philosophy, Thammasat University's Faculty of Liberal Arts. Bhikkhuni Chatsumarn compared economy to the art of giving or sharing which is based on moral guidelines, that is, a giving that brings equality to all. She further elaborated that the value of living should be based on ethics and it must encourage and support society which can lead to mutual reliance, environmental protection, and natural conservation in a more sustainable way. *"The term 'sufficiency' can't be tangible if we don't know ourselves, meaning that we have to go back to Buddhism principles, moral and ethic principles. If we understand these points, we can apply them to a concept of sufficiency economy and bring proper balance to all social sectors."*

Now our world becomes more hectic and chaotic due to human greed, over-exploitation, and severe competition which result in deteriorated natural environment and a loss of balance in society. Sufficiency economy is not only the salvation of all Thais but it is as well the core of the world communities and the principles for all people to boost up their immunity and go back to simplicity and sufficiency. In this way, we can make our world the better and peaceful place to live.